

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

**ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2022-23
Α΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ, 25 ΜΑΪΟΥ 2023
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)**

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Α036

**ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ: 90
λεπτά**

**Ο ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΔΕΚΑΤΡΕΙΣ (13) ΣΕΛΙΔΕΣ
ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΙΝΑΚΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ**

ΜΕΡΟΣ Ι: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**Α. Μετάφραση διδαγμένου κειμένου****(Μονάδες 20)****Κείμενο 1**

	<u>ΜΟΝΑΔΕΣ</u>
[...] ὥστ' ἐκείνης τῆς νυκτὸς οὐδεὶς ἐκοιμήθη,	1
οὐ μόνον τοὺς ἀπολωλότας πενθοῦντες,	1
ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἔτι αὐτοὶ ἑαυτοὺς, πείσεσθαι νομίζοντες	2
οἷα ἐποίησαν Μηλίου τε Λακεδαιμονίων ἀποίκους ὄντας [...].	1,5
Τῇ δ' ὑστεραία ἐκκλησίαν ἐποίησαν,	1
ἐν ἧ ἔδοξε τοὺς τε λιμένας ἀποχωῶσαι πλὴν ἐνὸς	1,5
καὶ τὰ τεῖχη εὐτρεπίζειν καὶ φυλακὰς ἐφιστάναι [...].	1
Ξενοφῶντος Ἑλληνικά 2.2.3-4	ΣΥΝΟΛΟ
	9

Ενδεικτική μετάφραση:

Επομένως, εκείνη τη νύχτα κανένας δεν κοιμήθηκε, γιατί θρηνούσαν όχι μόνο τους νεκρούς αλλά πολύ περισσότερο ακόμη οι ίδιοι τους εαυτούς τους / τους ίδιους τους εαυτούς τους, νομίζοντας ότι θα πάθουν τα ίδια που είχαν κάνει / έκαναν στους Μηλίους, που ήταν άποικοι των Λακεδαιμονίων. Την άλλη μέρα / την επόμενη μέρα, συγκάλεσαν συνέλευση / έκαναν συγκέντρωση, στην οποία αποφασίστηκε να επιχωματώσουν / κλείσουν με επιχωμάτωση τα λιμάνια εκτός από ένα, να επισκευάσουν τα τείχη και να εγκαταστήσουν σκοπιές / φρουρές.

Κείμενο 2

	<u>ΜΟΝΑΔΕΣ</u>
[...] ἀλλὰ καὶ βασιλέως ἀγαθοῦ τοῦτο ἔργον ἐνόμιζε,	1,25
τὸ οὐς ἀρχομένους ὡς πλεῖστα ἀγαθὰ ποιεῖν.	1,25
ἐν τοῖς μεγίστοις δὲ ὠφελήμασι τῆς πατρίδος	1
καὶ τόδε ἐγὼ τίθημι αὐτοῦ,	1
ὅτι δυνατώτατος ὢν ἐν τῇ πόλει	1,25
φανερὸς ἦν μάλιστα τοῖς νόμοις λατρεύων.	1,25
	ΣΥΝΟΛΟ
Ξενοφώντος Ἀγησίλαος 7.1-2	7

Ενδεικτική μετάφραση:

Αλλά πίστευε ότι αυτό είναι το καθήκον του σωστού βασιλιά, να κάνει όσο περισσότερα καλά μπορεί σ' αυτούς που κυβερνά (στους υπηκόους του). Στις μεγαλύτερες / πιο μεγάλες του ευεργεσίες προς την πατρίδα, εγώ συγκαταλέγω / θέτω / τοποθετώ και αυτήν, ότι δηλαδή, αν και είχε την πιο μεγάλη δύναμη / ήταν ο πιο δυνατός στην πόλη, ήταν φανερό ότι τηρούσε πάρα πολύ τους νόμους / πειθαρχούσε απόλυτα στους νόμους.

A.2. Να επιλέξετε την ορθή απόδοση για το κάθε ένα από τα πιο κάτω αποσπάσματα και να μεταφέρετε τον αντίστοιχο αριθμό στο τετράδιο απαντήσεων.

Αρχαίο κείμενο	Απόδοση στα Νέα Ελληνικά
α. κρατήσαντες πολιορκία (Κείμενο 1)	1. αν και τους νίκησαν / κατέκτησαν μετά από πολιορκία 2. για να τους νικήσουν / κατακτήσουν μετά από πολιορκία 3. όταν τους νίκησαν / κατέκτησαν μετά από πολιορκία

β. ὅπου ῥέτο (Κείμενο 2)	1. σε οποιαδήποτε περίπτωση πίστευε 2. σε οποιαδήποτε περίπτωση πιστεύει 3. σε οποιαδήποτε περίπτωση θα πίστευε
------------------------------------	---

α. 3

β. 1

(2 X 2 μονάδες = 4)
(μονάδες 4)

B. Μετάφραση αδιδακτου κειμένου

(Μονάδες 15)

Ο Σωκράτης σε συζήτησή του με τον νεαρό Επιγένη αναφέρεται στη σημασία του να έχει κανείς υγιή και δυνατά σώματα.

	<u>ΜΟΝΑΔΕΣ</u>
[...] καὶ γὰρ ὑγιαίνουσιν οἱ τὰ σώματα εὖ ἔχοντες καὶ ἰσχύουσι·	2,5
καὶ πολλοὶ μὲν διὰ τοῦτο	1
ἐκ τῶν πολεμικῶν ἀγώνων σώζονται τε εὐσχημόνως	2
καὶ τὰ δεινὰ πάντα διαφεύγουσι,	1,5
πολλοὶ δὲ φίλοις τε βοηθοῦσι καὶ τὴν πατρίδα εὐεργετοῦσι	2,5
καὶ διὰ ταῦτα χάριτός τε ἀξιοῦνται	2
καὶ δόξαν μεγάλην κτῶνται	1,5
καὶ τιμῶν καλλίστων τυγχάνουσι [...].	2
Ξενοφῶντος Ἀπομνημονεύματα 3.12.4	ΣΥΝΟΛΟ
	15

Λεξιλόγιο:

εὖ ἔχω τὸ σῶμα = ἔχω το σῶμα σε καλή κατάσταση

εὐσχημόνως = ἔντιμα

ἀξιοῦμαι χάριτος = γίνομαι ἀξίος ευγνωμοσύνης

κτῶνται (γ' πληθ.) = αποκτούν

(αἰ) τιμαὶ κάλλισται = τιμητικά ἀξιώματα

Ενδεικτική μετάφραση:

Διότι και ἔχουν υγεία / εἶναι υγιεῖς και εἶναι ἰσχυροὶ / δυνατοὶ / ἔχουν δύναμη ὅσοι ἔχουν / διατηροῦν τα σώματά τους σε καλή κατάσταση. Πολλοὶ εξαιτίας αὐτοῦ, ἀπὸ τη μια / αφενός και (δια)σῶζονται ἔντιμα ἀπὸ τους πολεμικοὺς ἀγῶνες / μάχες και διαφεύγουν / ξεφεύγουν / γλιτώνουν ἀπὸ ὅλα τα κακά / ὅλους τους κινδύνους, ἀπὸ την ἄλλη / αφετέρου πολλοὶ και τους φίλους βοηθοῦν και την πατρίδα ευεργετοῦν και εξαιτίας αὐτῶν γίνονται ἀξιοὶ ευγνωμοσύνης και αποκτούν μεγάλη δόξα και τυγχάνουν τιμητικῶν ἀξιωμάτων.

Γ. Διδαγμένο κείμενο για ὀρθογραφία

(Μονάδες 5)

Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις τῆς Παράλου ἀφικομένης νυκτὸς ἐλέγετο ἡ συμφορά, καὶ οἰμωγὴ ἐκ τοῦ Πειραιῶς διὰ τῶν μακρῶν τειχῶν εἰς ἄστὺ διῆκεν.

Ξενοφῶντος Ἑλληνικὰ 2.2.3-4

Για την Ὀρθογραφία ἰσχύουν τα ἀκόλουθα:

- α. Αφαιρεῖται 0,25 για κάθε τονικό λάθος ἢ παράλειψη τόνου ἢ πνεύματος ἢ υπογεγραμμένης.
- β. Εάν στην ἴδια λέξη υπάρχουν δύο ἢ περισσότερα λάθη τόνου ἢ πνεύματος, αφαιρεῖται 0,25.
- γ. Αφαιρεῖται 0,5 για ὀρθογραφικό ἢ γραμματικό λάθος.
- δ. Εάν στην ἴδια λέξη υπάρχουν δύο ἢ περισσότερα ὀρθογραφικά ἢ γραμματικά λάθη, αφαιρεῖται 0,5.
- ε. Σε περίπτωση που συνδυάζονται οι περιπτώσεις α και γ, αφαιρεῖται 0,5.
- στ. Το επαναλαμβανόμενο λάθος ἀξιολογεῖται μόνο μία φορά.
- ζ. Σε οποιαδήποτε περίπτωση ο/η μαθητῆς /-τρια τονίσει με οξεία ἀντὶ βαρεία, δεν αφαιρεῖται μονάδα.

Δ. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

(Μονάδες 40)

Για την ορθογραφία στις ασκήσεις Γραμματικής και Συντακτικού και στις Λεξιλογικές ασκήσεις ισχύουν τα ακόλουθα:

- α. Σε περίπτωση ορθογραφικού λάθους, ο τύπος θεωρείται λανθασμένος και βαθμολογείται με μηδέν μονάδες.
- β. Για κάθε λάθος σε τόνο, παρατονισμό, πνεύμα, υπογεγραμμένη αφαιρείται 0,25.
- γ. Αν στην ίδια λέξη συνυπάρχουν δύο ή περισσότερα λάθη τόνου, παρατονισμού, πνεύματος, υπογεγραμμένης αφαιρείται 0,25.
- δ. Σε οποιαδήποτε περίπτωση ο/η μαθητής/-τρια τονίσει με οξεία αντί βαρεία, δεν αφαιρείται μονάδα.

Σημείωση:

Σε όλες τις πιο πάνω περιπτώσεις που ζητείται τύπος των Αρχαίων ή των Νέων Ελληνικών και ο τύπος που δίνεται ως απάντηση **υφίσταται ως άλλος γραμματικός τύπος** των Αρχαίων ή των Νέων Ελληνικών αντίστοιχα, τότε **ο τύπος βαθμολογείται με μηδέν μονάδες** (παρόλο που ορθογραφικά μπορεί να είναι ορθός). Για παράδειγμα, αν ζητηθεί το γ' ενικό πρόσωπο της ευκτικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής του ρήματος λέγω και δοθεί ως απάντηση το λέγει ή λέγη, τότε ο τύπος θεωρείται λανθασμένος. Αν ζητηθεί ένα παράγωγο ουσιαστικό του ρήματος κλίνω (στα Αρχαία ή στα Νέα Ελληνικά) και δοθεί ως απάντηση ο τύπος κλήση, τότε ο τύπος θεωρείται λανθασμένος.

Δ.1. Να γράψετε ό,τι ζητείται για καθέναν από τους ακόλουθους τύπους.

α. πείσασθαι (Κείμενο 1)

Να γράψετε το γ' πρόσωπο ενικού στην οριστική έγκλιση του Παρατατικού και του Αορίστου β' στην ίδια φωνή.

Οριστική Παρατατικού: έπασχε
Οριστική Αορίστου β': έπαθε

(2 X 1 μονάδα = 2)

β. εΐη (Κείμενο 2)

Να γράψετε το γ' πρόσωπο πληθυντικού στην οριστική και ευκτική έγκλιση του Μέλλοντα.

Οριστική Μέλλοντα: έσονται
Ευκτική Μέλλοντα: έσονται

(2 X 1 μονάδα = 2)

γ. σώζονται (Κείμενο 3)

Να γράψετε το β' πρόσωπο πληθυντικού στην υποτακτική και προστακτική έγκλιση του Ενεστώτα στην ίδια φωνή.

Υποτακτική Ενεστώτα: σώζεσθε
Προστακτική Ενεστώτα: σώζεσθε

(2 X 1 μονάδα = 2)
(μονάδες 6)

Δ.2.α. Να μεταφέρετε στον αντίθετο αριθμό τους πιο κάτω γραμματικούς τύπους.

- i. φυλακὰς (Κείμενο 1): **φυλακῆν**
- ii. τῶν πεπραγμένων (Κείμενο 2): **τοῦ (μ. 0,5) πεπραγμένου (μ. 0,5)**
- iii. σῶμα (Κείμενο 2): **σώματα**
- iv. λατρεύων (Κείμενο 2): **λατρεύοντες**
- v. φίλοις (Κείμενο 3): **φίλω**

(5 X 1 μονάδα = 5)
(μονάδες 5)

Δ.2.β. Αφού αντιγράψετε τον ακόλουθο πίνακα στο τετράδιο απαντήσεών σας, να γράψετε τους άλλους βαθμούς (μονολεκτικούς τύπους) των πιο κάτω λέξεων, διατηρώντας τον ίδιο γραμματικό τύπο.

- i. **μακρὸν** (Κείμενο 2)
- ii. **φανερὸς** (Κείμενο 2)

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
<i>μακρὸν</i>	<i>μακρότερον</i>	<i>μακρότατον</i>
<i>φανερὸς</i>	<i>φανερώτερος</i>	<i>φανερώτατος</i>

(4 X 1 μονάδα = 4)
(μονάδες 4)

Δ.3.α. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τους πιο κάτω υπογραμμισμένους τύπους.

- i. οὐδεις ἐκοιμήθη, οὐ μόνον τούς ἀπολωλότας πενθοῦντες (Κείμενο 1): **επιθετική / αναφορική μετοχή (μ. 0,25) ως αντικείμενο (μ. 0,5) στη μετοχή πενθοῦντες (μ. 0,25)**
- ii. Ὡς γε μὴν φιλόπολις ἦν (Κείμενο 2): **κατηγορούμενο (μ. 0,5) στο (εννοούμενο) Ἀγησίλαος (μ. 0,25) από το συνδετικό ρήμα ἦν (μ. 0,25)**

iii. οἶομαι γὰρ οὐδὲν εἶναι τῶν πεπραγμένων αὐτῶ (Κείμενο 2): **ειδικό απαρέμφατο (μ. 0,25) αντικείμενο (μ. 0,5) στο ρήμα οἶομαι (μ. 0,25)**

iv. ὅτι δυνατώτατος ὢν ἐν τῇ πόλει (Κείμενο 2): **εμπρόθετος προσδιορισμός (μ. 0,5) της στάσης σε τόπο (μ. 0,5)**

v. φανερός ἦν μάλιστα τοῖς νόμοις λατρεύων (Κείμενο 2): **αντικείμενο (μ. 0,5) στη μετοχή λατρεύων (μ. 0,5)**

vi. καὶ δόξαν μεγάλην κτῶνται (Κείμενο 3): **επιθετικός προσδιορισμός (μ. 0,5) στο δόξαν (μ. 0,5)**

(6 X 1 μονάδα = 6)
(μονάδες 6)

Δ.3.β. Να γράψετε ποια είναι η δευτερεύουσα πρόταση στην πιο κάτω περίοδο λόγου του Κειμένου 2 και να την αναγνωρίσετε: είδος, εισαγωγή, εκφορά, συντακτικός ρόλος.

ἅπαντες ἐπιστάμεθα ὅτι Ἀγησίλαος οὐ χρημάτων ἐφείδετο

Εντοπισμός / δευτερεύουσα πρόταση: **ὅτι Ἀγησίλαος οὐ χρημάτων ἐφείδετο (μ. 0,5)**

Είδος: **δευτερεύουσα ειδική πρόταση (μ. 0,5)**

Εισαγωγή: **ειδικός σύνδεσμος (μ. 0,5) ὅτι (μ. 0,5)**

Εκφορά: **οριστική (μ. 0,5) ἐφείδετο (μ. 0,5)**

Συντακτικός ρόλος: **αντικείμενο (μ. 0,5) στο ρήμα ἐπιστάμεθα (μ. 0,5)**

(8 X 0,5 μονάδα)
(μονάδες 4)

Δ.4.α. Να γράψετε στα Νέα Ελληνικά τις λέξεις που ζητούνται με βάση τους ακόλουθους τύπους:

i. **κρατήσαντες** (Κείμενο 1): σύνθετο ουσιαστικό: **επικράτηση, επικράτεια, κατακράτηση, προκράτηση, ακράτεια, εγκράτεια, κρατικοποίηση, δημοκρατία, αριστοκρατία, τρομοκρατία, θαλασσοκρατία...**

ii. **ὠφελήσειν** (Κείμενο 2): παράγωγο ουσιαστικό: **ωφέλεια, ωφελιμισμός, ωφέλημα, ωφελιμότητα**

iii. **ἔργον** (Κείμενο 2): παράγωγο ουσιαστικό: **εργασία, εργάτης, εργατιά, εργατικότητα**

iv. **τίθημι** (Κείμενο 2): σύνθετο επίθετο: **αδιάθετος, πρόσθετος, υποθετικός, διαθέσιμος, προσθετικός, διαθεματικός, αποθεματικός, ένθετος, καταθετικός, έκθετος ...**

v. **πόλει** (Κείμενο 2): παράγωγο επίθετο: **πολιτικός, πολιτειακός, πολιτιστικός, πολιτισμικός**

vi. **δόξαν** (Κείμενο 3): σύνθετο επίθετο: **φιλόδοξος, άδοξος, ένδοξος, αισιόδοξος, απαισιόδοξος, παράδοξος, επίδοξος...**

(6 X 1 μονάδα = 6)
(μονάδες 6)

Δ.4.β. Να αντιστοιχίσετε στο τετράδιο απαντήσεων τους αριθμούς των αρχαιοελληνικών λέξεων της στήλης Α΄ με τα γράμματα των συγγενικών τους νεοελληνικών λέξεων της στήλης Β΄. Στη στήλη Β΄ περισεύει μία λέξη.

Στήλη Α΄	Στήλη Β΄
1. νυκτός (Κείμενο 1)	α. έγκλιση
2. έκκλησίαν (Κείμενο 1)	β. φιλοπατρία
3. πατρίδα (Κείμενο 2)	γ. ευχάριστος
4. χάριτος (Κείμενο 3)	δ. διανυκτερεύον
5. τιμών (Κείμενο 3)	ε. αξιότιμος
	στ. προσκλητήριο

Αντιστοίχιση

1 - δ

2 - στ

3 - β

4 - γ

5 - ε

(5 X 1 μονάδα = 5)
(μονάδες 5)

Δ.4.γ. Να αναλύσετε τις πιο κάτω λέξεις στα συνθετικά τους μέρη στα Αρχαία Ελληνικά. Σε περίπτωση ρήματος, να γράψετε το α΄ πρόσωπο ενικού της οριστικής Ενεστώτα και σε περίπτωση κλιτού μέρους του λόγου, την ονομαστική ενικού.

i. **άποίκους** (Κείμενο 1): **άποδ (μ. 0,5) + οίκος / οίκέω - ω (μ. 0,5)**

ii. *παρασκευάζειν* (Κείμενο 1): *παρὰ* (μ. 0,5) + *σκεῦος / σκευάζω* (μ. 0,5)

iii. *συντείνει* (Κείμενο 2): *σὺν* (μ. 0,5) + *τείνω* (μ. 0,5)

iv. *διαφεύγουσι* (Κείμενο 3): *διὰ* (μ. 0,5) + *φεύγω* (μ. 0,5)

Σημείωση: Σε περίπτωση που δοθούν ως απάντηση, τύποι εκτός της ονομαστικής ενικού (π.χ. οἶκος) ή τύποι εκτός του α΄ προσώπου ενικού (π.χ. τείνω) δεν θα γίνεται αποδεκτή.

(8 X 0,5 μονάδα = 4)
(μονάδες 4)

Ε. Μεταφορά νεοελληνικού κειμένου στα Αρχαία Ελληνικά

(Μονάδες 5)

Για την ορθογραφία στο Αντίστροφο ισχύουν τα ακόλουθα:

- Για κάθε ορθογραφικό ή γραμματικό λάθος αφαιρείται 0,25 από το σύνολο της βαθμολογίας της άσκησης.
- Για κάθε δύο λάθη τόνου, παρατονισμού, πνεύματος, υπογεγραμμένης αφαιρείται 0,25 από το σύνολο της βαθμολογίας της άσκησης.
- Μέγιστη αφαίρεση μονάδων από το σύνολο της βαθμολογίας της άσκησης: 2 μονάδες.
- Σε οποιαδήποτε περίπτωση ο/η μαθητής/-τρια τονίσει με οξεία αντί βαρεία, δεν αφαιρείται μονάδα.

Σημείωση:

Αν ο τύπος που δίνεται ως απάντηση **υφίσταται ως άλλος γραμματικός τύπος** των Αρχαίων Ελληνικών, τότε **ο τύπος βαθμολογείται με μηδέν μονάδες** (παρόλο που ορθογραφικά μπορεί να είναι ορθός). Για παράδειγμα, αν ζητηθεί το γ' ενικό πρόσωπο της ευκτικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής του ρήματος λέγω και δοθεί ως απάντηση το λέγει ή λέγη, τότε ο τύπος θεωρείται λανθασμένος.

Να μεταφέρετε την πιο κάτω πρόταση στα Αρχαία Ελληνικά.

Η άσκηση λύθηκε από τους πάρα πολύ νέους μαθητές.

Ἡ (μ. 0,5) ἄσκησις (μ. 0,5) ἐλύθη (μ. 1) ὑπὸ (μ. 1) τῶν (μ. 0,5) νεωτάτων (μ. 1) μαθητῶν (μ. 0,5).

(μονάδες 5)

Ξενοφώντος Αγησίλαος 7.1-2 (Κείμενο 2)

A.1. Να γράψετε **τρεις (3)** λόγους για τους οποίους ο Αγησίλαος μπορεί να χαρακτηριστεί ως πρότυπο ηγεμόνα. Να εξηγήσετε ποιος κατά τη γνώμη σας είναι ο πιο σημαντικός λόγος.

(μονάδες 8)

- *Αγαπούσε την πατρίδα και τον λαό του.*
- *Έβαζε το συμφέρον του λαού πάνω από κάθε προσωπικό όφελος και συμφέρον.*
- *Δεν λυπόταν να ξοδέψει χρήματα, αν επρόκειτο να ωφεληθεί σε κάτι ο λαός.*
- *Ήταν εργατικός και φιλόπρονος, αφού δεν σκεφτόταν να καταβάλει κόπο και προσωπική προσπάθεια για να πετύχει τα καλύτερα για την πόλη και τους υπηκόους του.*
- *Δεν απέφυγε να διακινδυνεύσει τη ζωή του, για να πετύχει κάθε θετικό αποτέλεσμα για την πατρίδα του.*
- *Δεν υπολόγιζε ούτε την προχωρημένη του ηλικία, ούτε τη σωματική του κατάσταση και ούτε τις χρησιμοποιούσε ως δικαιολογία για να αποφύγει οποιαδήποτε προσπάθεια, η οποία θα συνέβαλλε στο κοινό καλό.*
- *Πίστευε ότι ο σωστός ηγεμόνας έχει ευθύνη και χρέος να προσφέρει όσα περισσότερα αγαθά και υπηρεσίες μπορεί, στον λαό του.*
- *Κυρίως, όμως, η ανωτερότητά του ως ηγέτη αποδεικνύεται από τη στάση του απέναντι στους νόμους της πολιτείας, τους οποίους δεν χρησιμοποιούσε για να πετύχει προσωπικούς στόχους, ούτε τους παραμέριζε, ενώ είχε τη δύναμη να το κάνει. Πρώτος αυτός, ήταν νομοταγής πολίτης και σεβόταν την ισχύ των νόμων με το προσωπικό του παράδειγμα.*

(3 X 2 μονάδες = μονάδες 6)

- Η αναφορά στον πιο σημαντικό λόγο: μονάδα 0,5
- Η εξήγηση: μονάδα 1,5

(μονάδες 2)

Σημείωση: Γίνεται δεκτή οποιαδήποτε ορθά τεκμηριωμένη απάντηση.

(μονάδες 6)

(μονάδες 2)

(μονάδες 8)

Θουκυδίδη Δημηγορίες, Διάλογος Μηλίων και Αθηναίων

B.1. Να γράψετε **δύο (2)** τρόπους με τους οποίους κατάφερε ο Θουκυδίδης να πετύχει την αντικειμενικότητα στο έργο του.

(μονάδες 3)

- Δεν αρκέστηκε ούτε στις πληροφορίες που έπαιρνε από τον πρώτο τυχόντα, αφού οι άνθρωποι ξεχνούν ή παραλλάσσουν τις πληροφορίες, ή μεροληπτούν, ούτε στην προσωπική του αντίληψη γι' αυτό διασταύρωνε τις πληροφορίες για εξακρίβωση της αλήθειας.

- Ερεύνησε με κάθε δυνατή ακρίβεια τόσο τις πληροφορίες στις οποίες ο ίδιος υπήρξε αυτόπτης μάρτυρας όσο και αυτές που πήρε από άλλους.

- Προσπάθησε να γράψει τους λόγους (δημηγορίες), όπως κατά τη γνώμη του θα μιλούσε ο καθένας σε κάθε περίπτωση.

- Μέσα από τις δημηγορίες προσπάθησε να παρουσιάσει τις απόψεις και τα κίνητρα των προσώπων και ν' αναλύσει τις βαθύτερες αιτίες των γεγονότων.

- Χρησιμοποίησε την τέχνη των δισσών λόγων, δηλαδή τη σοφιστική μέθοδο της αντιθετικής παράθεσης επιχειρημάτων για το ίδιο ζήτημα.

(Θουκυδίδη Δημηγορίες Α' Λυκείου, ΥΑΠ 2003, 16 – 17)

(2 X 1,5 μονάδα= μονάδες 3)
(μονάδες 3)

§ 104

ΜΗΛ. Ξέρετε καλά ότι κι εμείς θεωρούμε πως είναι εξαιρετικά δύσκολο ν' αγωνιστούμε εναντίον σας που έχετε τόση δύναμη και σας ευνοεί η τύχη, εάν δεν έχουμε ανάλογες δυνάμεις. Αλλά πιστεύουμε ότι, όσο για την τύχη δε θα μας τη στερήσουν οι θεοί, γιατί είμαστε δίκαιοι και αντιμετωπίζουμε αδίκους. Όσο για την ανεπάρκεια της δύναμής μας, θα μας βοηθήσουν οι σύμμαχοί μας οι Λακεδαιμόνιοι που είναι αναγκασμένοι να το κάνουν, αν όχι για άλλο λόγο, αλλά επειδή είμαστε φυλετικά συγγενείς τους και από αίσθημα τιμής. Το θάρρος μας, λοιπόν, δεν είναι τόσο παράλογο όσο φαίνεται.

B.2. Να γράψετε και να εξηγήσετε τους **δύο (2)** παράγοντες στους οποίους στηρίζουν οι Μήλιοι τη σωτηρία τους, σύμφωνα με το πιο πάνω απόσπασμα (§ 104).

(μονάδες 4)

Παράγοντες - εξήγηση:

- *Η εύνοια των θεών, γιατί είναι δίκαιοι και θεοσεβείς και αντιμετωπίζουν αδίκους.*
- *Η βοήθεια των Λακεδαιμονίων / Σπαρτιατών λόγω φυλετικής συγγένειας και από αίσθημα τιμής.*

(2 X 2 μονάδες = μονάδες 4)
(μονάδες 4)

-ΤΕΛΟΣ ΟΔΗΓΟΥ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ-

ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΚΕΛΙ ΠΙΝΑΚΑ	ΑΣΚΗΣΗ	ΜΟΝΑΔΕΣ ΑΝΑ ΑΣΚΗΣΗ
1.	I.A.1.1. (Διδαγμένο κείμενο 1)	9
2.	I.A.1.2. (Διδαγμένο κείμενο 2)	7
3.	I.A.2. (Επιλογή μετάφρασης)	4
4.	I.B. (Αδίδακτο κείμενο)	15
5.	I.Γ. (Ορθογραφία)	5
6.	I.Δ.1.α-γ (Σχηματισμός ρηματικών τύπων)	6
7.	I.Δ.2.α. (Αντίθετος αριθμός)	5
8.	I.Δ.2.β. (Παραθετικά)	4
9.	I.Δ.3.α. (Συντακτική αναγνώριση)	6
10.	I.Δ.3.β. (Αναγνώριση δευτερεύουσας πρότασης)	4
11.	I.Δ.4.α. (Λεξιλογικά: παραγωγή-σύνθεση)	6
12.	I.Δ.4.β. (Λεξιλογικά: αντιστοίχιση)	5
13.	I.Δ.4.γ. (Λεξιλογικά: ανάλυση συνθετικών)	4
14.	I.E. (Αντίστροφο κείμενο)	5
15.	II.A.1. (Αγασίλαος: πρότυπο ηγεμόνα – λόγοι – ο σημαντικότερος)	8
16.	II.B.1. (Τρόποι επίτευξης αντικειμενικότητας έργου Θουκυδίδη)	3
17.	II.B.2. (Παράγοντες σωτηρίας Μηλίων - εξήγηση)	4
		ΣΥΝΟΛΟ 100

